

Mottagare

Miljö- och byggnämnden

Revidering av taxan för provnings- och tillsynsavgifter enligt lagen om tobak och liknande produkter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt införande av tillsynsavgift enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter.

Förslag till beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att revidera taxan för provnings- och tillsynsavgifter enligt lagen om tobak och liknande produkter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt införande av tillsynsavgift enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter i enlighet med teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag för vidare beslut i regionstyrelsen och ett antagande i regionfullmäktige.

Sammanfattning

Kommunen har enligt alkohol- och tobakslagstiftningarna och kommunallagen rätt att ta ut avgifter för provning av ansökan om tillstånd (ansökningsavgift) och för den löpande tillsynen (tillsynsavgift). Nuvarande taxa bygger på den konstruktion som ses i bilaga "förslag ny taxa" och är en vanlig och vedertagen modell. Bilagan visar befintliga avgifter i svart och föreslagen ny avgift i rött inom parentes. Genomsnittligt föreslås en höjning på cirka 20% vilket förväntas ge en totalt ökad intäkt på cirka 650 000kr för alkohol- och tobaksområdet.

Taxan har inte justerats på många år och inte heller indexuppräknats och ger idag inte en relevant, korrekt och uppdaterad kostnadstäckning i enlighet med kommunallagen. Taxan saknar även en tillsynsavgift för tobaksfria nikotinprodukter.

På Gotland finns 52 detaljhandelsställen som säljer folköl. 59 detaljhandelsställen säljer tobak. 27 detaljhandelsställen erbjuder försäljning av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare. 55 detaljhandelsställen säljer tobaksfria nikotinprodukter och 38 detaljhandelsställen säljer receptfria läkemedel.

Bedömning

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är att verksamheten inom provning och tillsyn på alkohol- och tobaksområdet idag är

underbemannad. En ökad bemanning genererar ökade kostnader och således behöver taxan justeras för att motsvara dessa kostnader.

De senaste åren har arbetsuppgifterna ökat, antalet tillstånd har ökat och förväntningarna på vår inre och yttre tillsyn ökar utifrån kommunens arbete med det brottsförebyggande uppdraget.

Tillståndsmyndighetens bemanning har under många år bestått av tre heltidstjänster. Ett sätt att mäta förväntad arbetsbelastning är att räkna antalet serveringstillstånd per handläggare i en kommun. Göteborg stad gjorde en sådan jämförelse 2024 när de justerade sin taxa och av åtta kommuner låg sju på mellan 23–44 tillstånd/handläggare. Högst låg Uppsala på 73. Region Gotland har 88. Utöver dessa tillkommer även nästan 20 tobakstillstånd per handläggare.

Tillståndsmyndigheten i Region Gotland fick inför 2026 en skattefinansierad ram på 100 000kr för kostnader i samband med utbildningen i ansvarsfull alkoholservering. I övrigt är verksamheten helt finansierad av avgifter. Resultatet för 2025 var ett underskott på 162 000kr och en arbetsbelastning som under stor del av året var väldigt hög för medarbetarna med en extrem topp mellan april och augusti. Medarbetarna har även blivit mer och mer bundna till handläggning och tillsynen i ”fält” har minskat kraftigt. Semesterperioden är svårplanerad eftersom arbetet kräver en grundbemanning med två ordinarie personal under sommaren. Dessa problem kommer att minskas med en personalförstärkning.

Jämför man kostnaden för ett nytt tobakstillstånd i några kommuner så ser det ut så här (Gotland efter föreslagen ny taxa):

Åre	13000kr
Stockholm	9970kr
Göteborg	11080kr
Gotland	8500kr

Så här ser den årliga kostnaden för tobaksfria nikotinprodukter ut i samma kommuner (Gotland efter föreslagen ny taxa):

Åre	1500kr
Stockholm	3570kr
Göteborg	3130kr
Gotland	2000kr

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-02-16
Förslag ny taxa tobak daterat 2026-02-16

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör

Mattias Edsbagge
Avdelningschef bygglov och miljö

Skickas till

Regionstyrelsen
Regionfullmäktige